

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 19 au 23 décembre

Souguia n° 47

ת"ס

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

H'azarat Hachats (1)

(Répétition de la 'Amida)

Les H'azal ont institué de faire une H'azara (répétition) de la Amida de Chah'arit, Moussaf et Minh'a, afin d'acquitter ceux qui ne savent pas lire. Les commentateurs ont beaucoup insisté sur son importance en tant que Tefila du Tsibur dans sa globalité, même pour ceux qui savent lire, ainsi que sur l'interdiction de parler afin de se concentrer et bien répondre à chaque Brah'a. Nous traiterons cette Souguia sur plusieurs semaines, en commençant par étudier la source de la H'azara, puis sa place lorsque dans l'assemblée tout le monde sait lire, et enfin la possibilité de l'annuler dans des cas de force majeure.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ויתבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שחר והם עמלים ואינם מקבלים שחר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du Dimanche

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Hanna bat Myriam

1. Sources de la H'azarat Hachats

Etudier la Mishna suivante puis les commentaires du Rambam et du Bartenora : la Mah'loket en H'ah'amim et Rabban Gamliel concerne-t-elle exclusivement Roch Hachana ? Leurs explications se basent sur la Guemarra ci-après

ר' עובדיה מברטנורא מסכת ראש השנה פרק ד משנה ט
כשם שש"צ חייב - בין בברכות של ר"ה בין בתפלות של כל השנה, ואינו יוצא י"ח אלא בתפלה שמתפלל הוא בעצמו, כך כל יחיד ויחיד הבקי ויודע להתפלל אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו, בין בר"ה בין בשאר כל ימות השנה. ואין ש"צ יורד לפני התיבה אלא להוציא את שאינו בקי
ש"צ מוציא את הרבים ידי חובתם - בין בקי בין שאינו בקי, בין בברכות של ר"ה בין בתפלות של כל השנה. ולמה צבור מתפללין בלחש, כדי להסדיר שליח צבור את תפלתו. והלכה כחכמים בברכות של כל השנה שאין ש"צ מוציא אלא את שאינו בקי, אבל בברכות של ר"ה ושל יוה"כ ושל יובל שהן ט' ברכות ארוכות ואין הכל בקי אין בהן, הלכה כר"ג שכשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי

משנה מסכת ראש השנה
פרק ד משנה ט

[...] **כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב רבן גמליאל אומר שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן**

רמב"ם על משנה מסכת ראש השנה פרק ד משנה ט
ואמרו כשם ששליח צבור חייב, כלומר חייב בברכות. ומחלוקת רבן גמליאל וחכמים אינה בתפלת ראש השנה בלבד, אלא נחלקו בכל התפלות כולן, שחכמים אומרים אין שליח צבור מוציא אלא ידי חובת מי שאינו יודע להתפלל, אבל היודע להתפלל אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו. ורבן גמליאל סובר שיוצא ידי חובתו בתפלת שליח צבור היודע ושאינו יודע. והלכה כרבן גמליאל בראש השנה ויום הכפורים בלבד מפני אורך התפלה בשני ימים אלו

Comment comprenez-vous l'avis de Raban Gamliel dans la Guemarra qui dit que le Chaliah' Tsibour acquitte les gens qui travaillent aux champs ?

לד: יום טוב פרק רביעי ראש השנה

והלכו לציית: כשם שש"צ וכו':
למה צבור מספליים. בלחש:
מודים חכמים. אחר שנחלקו חזרו
והודו: אמר ליה. ר' חייא לרב
דימי: רבה בר רב הונא נמי.
דמריה דשמעתא הוא: הכי קאמר.
שנחלקו על רבי יוחנן כשאמר כן:

והא ספק: כשם ששליח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד וכו': תניא
"אמרו לו לרבן גמליאל לדברך למה צבור מתפללין אמר להם כדי
להסדיר שליח צבור תפלתו אמר להם רבן גמליאל לדבריכם למה שליח
צבור יורד לפני התיבה אמרו לו כדי להוציא את שאינו בקי אמר להם
כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי אמר רבה בר בר חנה
אמר ר' יוחנן מודים חכמים לרבן גמליאל ורב אמר עדיין היא מחלוקת שמעיה
[רבי] חייא בריה דרבה בר נחמני אול אמרה לשמעיה קמיה דרב דימי בר
חיננא אמר ליה הכי אמר רב עדיין היא מחלוקת אמר ליה רבה בר בר חנה
נמי הכי קאמר כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא אפליג עליה ריש לקיש
ואמר עדיין היא מחלוקת ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי חנה
ציפורה אמר רבי יוחנן הלכתא כרבן גמליאל הלכתא מכלל דפליגי

יום טוב פרק רביעי ראש השנה לה.

כי סליק רבי אבה מימי. שהפליג בסקפיה לים וחזר: צנכוס של ר"ה. לקמן מפרש מ"ש הני: מאן מודים. לו צנכוס של ר"ה ויה"כ ר"מ: והלכה מכלל דפליגי. דקאמר ר' יוחנן הלכה כרבן [גמליאל] בהך (ב) דמשמע מכלל דעמדו במחלוקת: רבנן. שאר החכמים חזן מר"מ: אינימא משום דנפיש קראי. דאיכא דמוספי ר"ה ור"ח ומלכיות חכרות ושופרות: כיון שאמר ובתורתך כסוב. כלומר כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמלות ר' לונך כמו שכתבת עלינו בתורתך: אין לריך. לומר מקראות המוספין: אלא משום דאוש. שהרי כאן משע וארכות ומטעות דאין הכל בקיאות בהן. ורבתי מפרשין להא דרב חננאל במלכיות חכרות ושופרות וקשיא לי הא דלא כרבנן ולא כר' יוחנן בן נורי דתנן (ג) אין פוחתין מעשרה מלכיות וכו': ושל פרקים. מועדות: מסלפין לסלפין. שהיה מחזר תלמודו כל שלשים יום: פוטר היה כו'. שש"ל מויליאם: אינן כלל ברכה. ואע"פ שעם שבשדות כלל ברכה הני דמנו למיתי קמי כהנים ויפטו כהנים אליהם ויצרכו והם לא באו אינן כלל ברכה: אכל דעיר לא. משום דלא חניטי ויכולין להסדיר תפלתן:

הדרן עלך יום טוב
וסליקאלהמסכתראשהשנה

היה רבן גמליאל אפילו עם דתני אבא בריה דרב בנימין בר חייא יעם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה אלא כי אתא רבין אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי שמעון חסידא לא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות מ"ט משום דאניסי במלאכה אבל בעיר כו' לא:

כי סליק רבי אבא מימי פירשה מודים חכמים לרבן גמליאל בברכות של ר"ה ושל יה"כ (ב) והלכה מכלל דפליגי בברכות דכל השנה איני והאמר ר' חנה ציפוראה א"ר יוחנן הלכה כרבן גמליאל בברכות של ר"ה ושל יה"כ אלא אמר רב נחמן בר יצחק מאן מודים רבי מאיר והלכה מכלל דפליגי רבנן דתניא ברכות של ר"ה ושל יה"כ שלוח צבור מוציא הרבים ידי חובתן דברי ר"מ וחכ"א כשם ששלוח צבור חייב כך כל יחיד ויחיד חייב מאי שנא הני אינימא משום דנפיש קראי והאמר רב חננאל אמר רב כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך אלא משום דאוש (א) ברכות גופא אמר רב חננאל אמר רב כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך סבור מינה הני מילי ביחיד אבל בצבור לא אתמר אמר ר' יהושע בן לוי אחד יחיד אחד צבור כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך אמר ר"א לעולם יסדיר אדם תפלתו ולא יתפלל אמר רבי אבא ז' מסתברא מילתיה דר' אלעזר בברכות של ר"ה ושל יה"כ ושל פרקים אבל דכל השנה לא איני והא רב יהודה מסדר צלותיה ומצלי שאני רב יהודה כיון דמתלתין יומין לתלתין יומין הוה מצלי כפרקים דמי אמר רב אחא בר עיורא אמר רבי שמעון חסידא פוטר שבשדות ולא מיבעיא הני דקיימי הכא אדרבה הני אניסי הני לא אניסי דתני אבא בריה דרב בנימין בר חייא יעם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה אלא כי אתא רבין אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי שמעון חסידא לא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות מ"ט משום דאניסי במלאכה אבל בעיר כו' לא:

אילימא משום דנפיש. פירש צקונטרס דאיכא דמוספי ר"ח וראש השנה ומלכיות חכרות ושופרות כיון שאמר ובתורתך כתוב לאמר כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמלות ר' לונך כמו שכתבת עלינו בתורתך אין לריך לומר מקראות המוספין ובשם רבותיו פירש להא דרב חננאל במלכיות זכרות ושופרות וקשה הא דלא כרבנן ודלא כר' יוחנן בן נורי דתנן (ג) אין פוחתין מעשרה מלכיות כו' ור"ח פירש דאפסוקי דמלכיות זכרות ושופרות קאי והיכא דהתחיל פליגי דלא יפחות למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה אכל יטול לפטור עצמו לגמרי ע"י בתורתך כתוב לאמר אכל מקראות של מוסף לריך להזכיר לעולם שהם במקום הקרצנות אכל מוסף דר"ח אין לריך להזכיר בר"ה אלא שדי לו כמה שאמר מלבד עולת החדש ומנחתה שבה כלל מוספי ר"ח העולות וכדי להזכיר גם השעיר שהוא חטאת יאמר ושני שעירים לכפר ושני תמידים כהלכתן (ד):

הדרן עלך יום טוב
וסליקא לה מסכת ראש השנה

Les mots du jour à apprendre :

Arrête de poisson	אָרְרֵט
Au contraire	אָדְרָבָה
Au contraire, c'est l'inverse qui est logique	אָדְרָבָא אִיפְכָא מִקְטַבְרָא

Programme du Lundi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Hanna bat Myriam

Etudier le Rachba et le Ran suivants. Selon Rabban Gamliel, les gens qui ne sont pas encas de force majeure sont-ils aussi acquittés ? Comment prouvent-ils selon Hah'amim que le Chaliah' Tsibur acquitte même pendant le reste de l'année ?

חידושי הרשב"א מסכת ראש השנה דף לד עמוד ב

לדבריהם למה צבור מתפללין. מהכא משמע דר"ג אפי' הבקיאין שיטתם בבית הכנסת ויכולים להסדיר את תפלתן קא פטר, דאי לא לימא להו לא אמרתי אלא בדאניסי הא לא אניסי לא

לדבריהם למה שליח צבור יורד לפני התיבה וכו'. מהכא משמע דאפילו בשאר ימות השנה נמי פטר דהתם נמי שליח צבור יורד לפני התיבה. וכן משמע נמי בסמוך בהדיא דאמרינן מכלל דפליגי בשאר ימות השנה אלמא דר"ג אפי' בשאר ימות השנה קאמר, ותמיה לי מאי קאמר מפני מה שליח צבור יורד והא בעינן תקיעות על סדר ברכות בחבר עיר דוקא ולא ביחיד וא"כ צריך לירד כדי לשמוע תקיעות על סדר ברכות, וי"ל דהיא גופא קא מיבעיא ליה היאך אפשר כיון שכל אחד ואחד מתפלל לעצמו למה שליח צבור יורד והיאך תוקעין על סדר ברכות. ועוד י"ל דנפקא מינה לשאר ימות השנה, ומינה דכיון שבשאר ימות השנה יורד לפני התיבה אלמא מוציא הוא את הציבור ידי חובתן ואם בשאר ימות השנה מוציאן כל שכן בר"ה וביהכ"פ כנ"ל

אמר להם כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי. דכיון שהוא מוציא את שאינו בקי הא עבדינן לה לתפלה כשאר ברכות של חובה שאע"פ שיצא מוציא והילכך לא פלגינן בין בקי לשאינו בקי

חידושי הר"ן מסכת ראש השנה דף לד עמוד ב

לדבריהם למה שליח צבור יורד לפני התיבה. פי' בשאר ימות השנה דאלו בר"ה מאי קא מהדר להו והרי צריך הוא לירד לפני התיבה כדי שיתקעו על סדר ברכות שלא אמרו אלא בצבור

כשם שמוציא את שאינו בקי כך מוציא את הבקי דכיון שהוא מוציא את שאינו בקי הא עבדינן לה לתפלה כברכות של חובה שאע"פ שיצא מוציא וכיון שכן בדין הוא שיוציא אף את הבקי

Etudier les Psakim du Rambam et du Rachba. La H'azarat Hachats concerne quel catégorie de personnes ? Pourquoi n'y a-t-il pas Hazara pour Arvit ? Qu'en déduisez-vous pour comprendre la nature de la H'azara pour les autres Tefilot ?

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ט הלכה ג

ואחר שיפסיע שליח צבור שלש פסיעות לאחוריו ויעמוד מתחיל ומתפלל בקול רם מתחילת הברכות להוציא את מי שלא התפלל, והכל עומדים ושומעים ועונין אמן אחר כל ברכה וברכה, בין אלו שלא יצאו ידי חובתן * בין אלו שכבר יצאו ידי חובתן

שם ט הלכה ח

במנחה אומר שליח צבור אשרי יושבי ביתך וכו' תהלה לדוד וכו' קורא הוא והעם מיושב ועומד שליח צבור ואומר קדיש והם עומדים אחריהם ועונין כדרך ומתפללין כולם בלחש, ואחר כך חוזר שליח צבור ומתפלל בקול

רם כדרך שעשה בשחרית עד שישלים כל התפלה, ונופלים על פניהם ומתחנן ומגביה ראשו הוא והם, ומתחנן מעט מיושב כדרך שעשה בשחרית ועומד ואומר קדיש וכל העם עונין כדרכן ונפטרין למעשיהם

שם הלכה ט

בערב כל העם יושבין והוא עומד ואומר והוא רחום כו' ברכו את יי' המבורך וכו' והם עונין ברוך יי' המבורך לעולם ועד, ומתחיל לפרוס על שמע ואומר קדיש ואחר כך הכל עומדים ומתפללין בלחש, וכשמשלימין אומר קדיש והם נפטרין, ואינו חוזר להתפלל בקול רם ערבית לפי שאין תפלת ערבית חובה לפיכך לא יברך ברכות לבטלה שאין כאן אדם שנתחייב בהם כדי להוציאו ידי חובתו

שו"ת הרשב"א חלק א סימן קפג

לסיסיליא, שאלתם מהו שיחזיר שליח צבור שמונה עשרה בתפילת ערבית כדרך שהוא מחזיר בתפילת שחרית מוסף ומנחה

תשובה דבר ברור הוא שאינו מחזיר. לפי שאין שליח צבור מחזיר תפילה אלא להוציא את שאינו בקי. דאין הלכה כרשב"ג אלא באילין תקיעתא דהיינו בראש השנה וביום הכפורים של יובלות וכדאיתא בשילהי מסכת ראש השנה (דף ל"ה). וכיון שכן למה יחזיר בתפילת ערבית? והא קיימא לן תפילת ערבית רשות. ואפילו לדברי הגאונים ז"ל שאמרו שאם התפלל פעם אחת קבלה עליו בחובה. אם התפלל בקי הוא ואין שליח צבור מוציא. ואם אינו בקי ולא התפלל פטור הוא. ואם החזיר שליח צבור את התפילה נמצא שהוציא שם שמים לבטלה. ואף הרמב"ם ז"ל כן כתב

Les mots du jour à apprendre :

Se troune vers le sud	אֲדָרְוּמִי
Chambre	אֲדָרְוֵנָא
Dirigez-vous vers le sud	אֲדָרְיִמו

Programme du Mardi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Hanna bat Myriam .ת.נ.צ.ב.ה.

2. Faire la H'azara lorsque tous savent lire

Comment le Rambam explique-t-il qu'il faille faire H'azara lorsque tout le monde sait lire ? Comment cette Mitsva a-t-elle été instituée au départ ? Si une seule personne ne savait pas lire, aurait-on obligé les neuf autres à faire la H'azara ? Pourquoi lorsque tout le monde s'dait lire, la Hazara n'est pas un problème de Brah'a levatala ?

בית יוסף אורח חיים סימן קכד

וכתב ה"ר דוד אבודרהם (עמ' קיח) שנשאל הרמב"ם (פאר הדור סי' קמח) קהל שהתפללו וכולם בקיאים בתפילה אם ירד שליח ציבור לפני התיבה ויחזור התפילה בקול רם והשיב הואיל ותקנו חכמים שירד שליח

ציבור לפני התיבה להוציא את מי שאינו בקי לא תהיה חזרת השליח ציבור ברכה לבטלה כלל מפני עיקר התקנה ואף ע"פ שלא יהיה בקהלה מי שאינו בקי כמו שתקנו הקידוש בבית הכנסת (פסחים קא.) והיה עיקר זה מפני האורחים ונתחייבו לאמרו בכל בתי כנסיות ואף על פי שאין שם אורחים וכמו שתקנו ברכה אחת מעין שבע בשביל המאחרים לבוא בבית הכנסת (שבת כד:) ונתחייבו לאמרה תמיד ואף על פי שהיו שם כל הקהל וכן כל דבר הנתקן בשביל דבר אחר אין ענינו שלא נעשית התקנה ההיא עד שיהיה שם אותו הדבר שנתקנה בשבילו רק ענינו שנעשה התקנה ההיא על כל פנים גזירה שמא יהיה שם אותו הדבר שנתקנה בשבילו וצריך שיובן זה הענין שאם לא כן היו החכמים נותנים דבריהם לשיעורים והיה צריך בכל תפילה לחפש כל איש ואיש שבבית הכנסת אם הוא בקי אם לא ע"כ

משנה ברורה סימן קכד ס"ק יב

תקנת חכמים - שכשתקנו חכמים שיחזור ש"ץ התפלה לא הצריכו לחפש בכל תפלה אחר כל איש ואיש שבהכ"נ אם יש שם מי שאינו בקי אם לא אלא תקנו שיהיה ש"ץ חוזר התפלה לעולם שמא יהיה פ"א בבהכ"נ מי שאינו בקי ויוציאו הש"ץ י"ח

Comment comprenez-vous le Roch lorsqu'il dit que la H'azara est pour pouvoir dire la Kedousha alors que ça n'apparaît pas dans la Guemarra ? Pourquoi faire toute une Amida et ne pas se contenter de faire la Kedousha seulement ?

רא"ש מסכת מגילה פרק ג סימן ז

[...] ותלמידי רש"י כתבו בשמו שאפי' בשביל אחד פורסין על שמע. ואפי' קרא הוא שמע יכול לחזור ולפרוס הוא עצמו שהרי שליח צבור אף על פי שהתפלל חוזר ומתפלל בקול רם אף על פי שכולנו בקיין עכשיו ואין כל כך ראייה משמנה עשרה דשאני שמנה עשרה דאמר ר' יוחנן ולואי שיתפלל אדם כל היום (ברכות דף כא א) ועוד החזן מסדר התפלה פעם שניה כדי שיענו הקהל קדושה וגם מצוה לענות מודים כדאיתא במסכת ברכות (שם ב) [...]

טור אורח חיים הלכות תפילה סימן קכד

ולאחר שסיימו הציבור תפלתן יחזיר ש"ץ התפלה שאם יש מי שאינו יודע להתפלל יכוין למה שהוא אומר ויוצא בו וכתבו רב שרירא ורב האי שצריך שיכוין לכל מה שאומר ש"צ מראש ועד סוף כאדם שמתפלל לעצמו ואין מפסיקין ולא משיחין ופוסעין ג' פסיעות לאחוריהם וגם מחזיר התפלה כדי שיענו קדושה אחריו ועל כן צריך שלא יתחיל יחיד להתפלל אא"כ יכול לגמור קודם שיגיע ש"צ לקדושה [...]

בית יוסף אורח חיים סימן קכד

ומ"ש רבינו וגם מחזיר התפילה כדי שיענו קדושה אחריו. פשוט הוא

ערוך השולחן אורח חיים סימן קכד סעיף ג

ודע דהטור כתב עוד טעם על חזרת הש"ץ משום קדושה ע"ש ונראה שהיה יכול לומר גם משום ברכת כהנים דא"א בלא שלש אחרונות ויש להבין דא"כ ר"ג כששאל חכמים למה ש"ץ יורד לפני התיבה מאי ק"ל הא מוכרח לזה מפני הקדושה ומפני ברכת כהנים וגם חכמים למה הוצרכו להשיבו כדי להוציא את שאינו בקי ונלע"ד דדבר גדול השמיענו בזה דהנה שאלו מהרמב"ם ז"ל בהכ"נ שכולם בקיאים למה צריך חזרת הש"ץ והשיבם דכיון דחכמים תקנוהו הוי תקנה קבועה ואין חילוק בין יש בקיאים בין אין בקיאים [הובא בב"י] ומ"מ יש להבין ואיך תקנו להתפלל בחנם כשא"צ לה אך הוא הדבר דמקצת חזרת הש"ץ בהכרח גם בלא טעם דאין בקיאים והיינו ג' ראשונות לקדושה [עב"ח] וג' אחרונות לברכת כהנים אך מפני אינו בקי הוכרחו לתקן שהש"ץ יחזור כל

התפלה וכיון שתקנו ממילא נשאר תקנתם גם כשכולם בקיאים דכיון דג' ראשונות וג' אחרונות חובה בלא"ה ולכן תקנו לגמור כל האמצעיות לבל לחלק בתקנה ושפיר קאמר הרמב"ם

Selon le Ben Ich H'ay, la H'azara garde-t-elle son même niveau d'oblation lorsqu'il n'y a que des gens qui savent lire ? Optionnel : voir le Kaf Hah'a'im

בן איש חי שנה ראשונה פרשת תרומה סעיף ב

אף על גב דטעם הפשטי של החזרה הוא להוציא מי שאינו בקי, אין זה עיקר הטעם, דבזה"ז כמעט בטל טעם זה דהכל מתפללין בסידורים, והמתפלל בע"פ בקי הוא, ואם יש עם הארץ לגמרי הנה זה עומד כאבן ולא תועיל לו החזרה שאינו נותן לב עליה מאחר דאין מבין כלום, אך באמת טעם העקרי של החזרה הוא שמבואר בדברי רבינו האר"י ז"ל ע"פ הסוד המפורש בספר הכונות דבחזרת התפלה חוזרים ונעשים כל התיקונים שנעשו בתפלת לחש, אלא דהחזרה היא מגעת במקום עליון וגבוה יותר ממקום שמגעת שם תפלה דלחש, וזה הטעם דתפלת לחש צריך לדקדק מאד לאומרה בלחש, והקפידו בזוהר מאד על המרים קולו בתפילתו מפני הפחד מן הקליפות שלא יתאחזו בה, אבל חזרה להיותה במקום עליון וגבוה אין אחיזה לקליפות שם לכך אומרים אותה בקול רם באין פחד. ולפ"ז משני דברים תוכל להבין מעלת החזרה, הא' דאומרים אותה בקול רם, והב' דלא ניתן רשות ליחיד לחזור התפלה כי אם דוקא לציבור שהם עשרה. לכך אין לבטל חזרה כלל אלא רק בשעת הדחק שלא נשאר זמן או שהם עשרה בצמצום וברור לו שיש בהם אנשים המונים שאין נותנים לבם לחזרה ואפילו על אמנים לא יתנו לב לענות, דאז כל כהאי גוונא יתפלל הש"ץ שלשה ראשונות בקול רם עם הציבור כשהם מתפללין בלחש, כדי שיאמר קדושת נקדישך ונעריצך, ואחר חתימת אתה קדוש גם הש"ץ יסיים התפלה בלחש, ועיין מנחת אהרן כלל ט"ז אות נ"ו ע"ש כמנהג הזה יע"ש

חיים

**הלכות תפלה סימן קכד
בף החיים**

אורה

היה עוצם עיניו ושומע ומתכוין לדברי הש"ץ כמ"ש בשער הכונות דף ד' ע"א, ופרי עץ חיים שער הקרבנות פרק ב', וכן כתב במשנת חסידים בדרוש שארית האצילות אות א'. ולכן אין לבטל החזרה בשום פעם שחרית מוסף ומנחה אלא דוקא במקום דאיכא אונס, וכן כתב בן איש חי שם אות ב' יעו"ש. וסדר בחינות התפילות כבר כתבתי אותם בתשובה בסה"ק באר מים חיים בס"ד קחנו משם:

ב) שם. שאם יש מי שאינו יודע וכו'. זהו לפי הפשט, ויודע שכל דברי רז"ל אף על פי שיש בהם סודות נפלאים אין מגלין אותם ומלבישים אותם בדברי הפשט, אבל בימי רבינו האר"י ז"ל ניתנה רשות לגלות וגילה הסוד של החזרה שמעלתה יותר גדולה מן הלחש ושניהם חובה כמבואר בשער הכונות דרוש א' דחזרת העמידה ובפרי עץ חיים שער חזרת העמידה פרק א' ופרק ב' יעו"ש. ולכן האר"י ז"ל בחזרת הש"ץ

Les mots du jour à apprendre :

Il l'a dirigé, conduit	אָדָרְכִּיהּ
Son bras	אָדָרְעִיהּ
Au lieu que, jusqu'à ce qu'il enseigne	אדתי

Programme du Mercredi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

ת.נ.צ.ב.ה. Hanna bat Myriam

3. Annulation de la H'azara en cas de force majeure

Quels sont les cas où l'annulation de la H'azara est possible ? Que faire dans ce cas ? Selon vous, lorsque le Rambam dit que le Chats fait sa Amida directement à haute voix, est-ce aussi considéré comme une H'azara selon Takana du départ, ou juste une possibilité de faire la Kedoucha ?

שו"ת הרמב"ם סימן רנו

שאלה [...] ואנחנו מנהגנו, שלא יתפלל הציבור תפלת מוסף של ראש השנה בלחש, מחשש שמא לכשישלימוה ויתחיל שליח הציבור (להתפלל) התפלה, שבה יוצאים ידי חובתן, יסיחו, ואולי יצאו מקצתם לחוץ בסמכם על מה שנוהגים בשאר ימות השנה, אשר יוצאים (בהם) ידי חובתן לעצמם בתפלת לחש, אלא (המנהג הוא שיתחיל) בה שליח ציבור מתחלתה ועד סופה מלה במלה והציבור שותק ושומע אל דבריו ומקדשים במקום הקדושה כמנהגם בשאר ימות השנה בסדר התפלה והכהנים פורסים (כפיהם). האם יש בזה דבר, או דינה כדין תפלת לחש ותבטל אמירת הקדושה ופריסת (הכפיים של) הכהנים? ואם אין בזה כלום, היענה הציבור אמן על כל ברכה וברכה או די להם לשמוע? ואם די להם, היהיו, כשיענו אמן, במדרגת עונה אמן אחר ברכותיוג אם לאו? ושליח ציבור כיצד יסדיר תפלתו באותה העת, היתפללה לעצמו בהזכרת השם ומלכות או יחוש דילמא מיפקיד דינא עליה ומידחי? ואם הדבר כך ואינו מתפלל אותה אלא בהסדרה לבד, היצא ידי חובתו לעצמו בתפלתו לציבור בקול רם אם לאו? יורינו ושכרו כפול מן השמים

תשובה [...] ומה שהזכרתם בדבר תקנתכם בתפלת מוסף של ראש השנה, הרי זה מנהג יפה, שאין בו דופי כלל. וכן ראינו המנהג בכל מקום שעברנו בו. ושליח צבור יוצא בו ידי חובתו, אף על פי שלא הסדיר קודם לכן, לפי שמי שהתפלל ולא הסדיר תפלתו, יצא בלא ספק. ולא הצרכנו להסדיר (תפלתו) אלא מחשש שמא יטעה. וידוע לכם, ששומע כעונה בכל מקום, ועונה אמן כמברך ואין זה דומה לעונה אמן אחר ברכותיו, משום שכל עונה אמן חייב לשמוע ברכה בהכרח, ולולא זאת, היתה אמן יתומה. וכל מי ששומע ברכה, חייב לומר אמן, אף על פי שאינו מחוייב באותה הברכה וכבר יצא ידי חובתו משום שהוא מרבה לשבח ולפאר ולרומם לשם הנכבד והנורא בזה, שלא (יזכרוהו) ולא ישמע זכרו מבלי לצרף לו שבח או אמירת אמן למי שרוממו. ומענין מנהגנו אנו, שראינוהו מחוייב וראוי, לפי מה שאירע לאנשים מן המנהגים הרעים באלו העתות ובאלו המקומות, הרי הוא כפי שאתאר לכם. והוא, שבתפלת שחרית ומוסף בשבתות וימים טובים לבד בגלל ריבוי האנשים אעשה אותה לתפלה אחת כמנהגכם במקומכם במוסף ראש השנה, וכן אם אירעה לנו תפלת מנחה באיחור מאד, עד שאחוש שמא תשקע החמה, אעשה, ששליח צבור יסדיר התפלה בקול רם וקדושה. וראינו, שאין בזה הפסד כלל, לפי שמי שאינו בקי יצא בשמיעת התפלה, והבקי יתפלל לעצמו עם שליח הציבור מלה במלה. ומה שחייב אותי לעשות זאת הוא, שהאנשים כולם בשעת תפלת שליח ציבור אינם משגיחים למה שהוא אומר, אלא מסיחין זה עם זה ויוצאין (החוצה) והוא מברך ברכה לבטלה כמעט, הואיל ואין שומע לה. וכל מי שאינו בקי, כאשר הוא רואה תלמידי חכמים זולתם מסיחין וכחין ורקין ומתנהגין כמי שאינו מתפלל בשעת תפלת שליח ציבור, עושה גם הוא כזהט ונקבע בלבבות האנשים כולם, שאין תפלה אלא בעת הלחש. ואנו אומרים באיסורי תורה עת לעשות לד' הפרו תורתך ומכל שכן בתקנת התפלה ובזה יש משום הסרת חלול השם, שחושבים בנו שהתפלה אצלנו שחוק ולעג, (ובדבר שיש בו) כדי להוציא האנשים כולם מידי חובה, כפי שזה גלוי לעין. אבל כשנתפלל בשאר ימות החול באנשים מועטים בקיאים, אנו מקיימים התקנה הראשונה ומתפללים לחש ובקול רם. וכתב משה

(optionnel) שו"ת רדב"ז חלק ד סימן ה (אלף עט)

שאלה על מה סמכו בכל זה המלכות שלא להתפלל תפלה בלחש אלא כולם תפלה אחת הצבור ושלוחם ומדין הגמרא נראה שצריך להתפלל תפלה בלחש

תשובה כבר נשאל הרמב"ם ז"ל על זה והשיב בלשון ערב שאע"פ שנראה כן מדין הגמרא מ"מ בארצות הישמעאלים שמקפידין הרבה שלא להפסיק ולא לרוק ולא לדבר בתוך תפלתם וכיון שהתפללו בלחש ויצאו י"ח נמצאו מדברים ומפסיקין ורוקקין בתוך חזרת שליח צבור התפלה ויצא לנו שם רע לכל רואינו על זה כי אינם מבחינים לדעת מי יצא ומי לא יצא ולכן טוב להתפלל תפלה אחת ביחד מי שיודע ומי שאינו יודע והאריך הרבה הרב ז"ל בזה והעולה מדבריו הוא זה. עוד יש טעם אחר לפי שמי שאינו יודע כיון שרואה את מי שכבר התפלל ויצא ידי חובתו מדבר גם הוא לא יתן לב לצאת ידי חובה ונמצא הולך לו בלי תפלה. וראיתי במקצת מקומות שהחזן אומר ג' ראשונות וג' אחרונות בקול רם ואמצעיות בלחש וזה המנהג אינו לא כדין הגמרא ולא כסברת הרב ז"ל והוא מבואר הטעות כי מי שאינו יודע לא יצא ידי אמצעיות ולא ידעתי טעם לזה המנהג ושאלתי את פי אחד משלוחי צבור ואמר לי מפני שהחזן צריך לשאול צרכיו באמצעיות אומר אותם בלחש אמרתי לו מפני תקנתך אתה מקלקל את אחרים ומי שרוצה לעשות כן צריך לדקדק תחלה אם יש שם מי שאינו יודע יתפלל הכל בקול רם להוציא את מי שאינו יודע. והנראה לעניות דעתי כתבתי

Selon le Psak Hala'a, quelle forme de H'azara doit-on adopter en cas de force majeure ?

משנה ברורה סימן קכד

(ו) שעת הדחק - ובלא שעת הדחק הסכימו הרבה מהאחרונים שלא לעשות כן כי עיקר התקנה היתה מדינא להתפלל מתחלה בלחש ואח"כ בקול רם
(ז) שיעבור - פי' שלא יוכל לגמור הש"ץ כל י"ח ברכות תוך זמן התפילה בין בשחרית שיכלה הזמן דד' שעות דשוב אין לו שכר תפלה בזמנה וכנ"ל בסימן פ"ט ובין במנחה דיעבור זמנה לגמרי כן משמע מפמ"ג ועיין בבה"ל
(ח) והצבור וכו' - ואם אין השעה דחוקה כ"כ לא יתחילו הצבור רק לאחר שאמר הש"ץ האל הקדוש

רמ"א סימן קכד סעיף ב

וכן אם הוא שעת הדחק, כגון שירא שיעבור זמן התפלה, יוכל להתפלל מיד בקול רם, והצבור מתפללין עמו מלה במלה בלחש עד לאחר האל הקדוש, וטוב שיהיה אחד לכל הפחות שיענה אמן אחר ברכת הש"ץ (מהרי"ל)

(ט) הקדוש - דהיינו גם נוסח הברכה לדור ודור עד האל הקדוש יאמר עם הש"ץ מלה במלה (י) וטוב וכו' - היינו בשאין השעה דחוקה כ"כ רק שיראים שמא יעבור הזמן אבל אם השעה דחוקה ביותר די במה שהתינוקות יענו אמן או יזמינו לאחד שכבר התפלל שיענה אמן אם אפשר להם בקלות וא"ל אין להקפיד ע"ז כלל ולא דמי למה שכתב בס"ד דאם אין ט' מכוונים לברכת הש"ץ הוא קרוב לברכות לבטלה שאני התם שכבר התפלל פ"א בלחש והוא מכוין עתה רק בשביל תקנת חז"ל משא"כ בזה שהוא מתפלל רק פ"א

(optionnel) ביאור הלכה סימן קכד סעיף ב ד"ה שיעבור זמן

שיעבור זמן התפלה - עיין במ"ב בשם הפמ"ג ולענ"ד יש לעיין בזה דבשלמא במנחה שיעבור הזמן לגמרי מוטב לדלג חזרת הש"ץ ולהוציא את הצבור רק בקדושה אבל בשחרית אפילו אם יעבור זמן דד' שעות אפשר שלא עקרו חז"ל תקנתם כדי להוציא את מי שאינו בקי בעצם חיוב התפלה שהוא עד חצות

Dinim pour Minh'a

בית יוסף אורח חיים סימן רלד

ומתפללין שמונה עשרה ושליח ציבור מחזיר התפלה כדרך שעושין בשחרית. כן כתב גם כן הרמב"ם בפ"ט מהלכות תפלה (שם) וכן נוהגים האשכנזים וכן כתב הכל בו (סי' כז הל' תפלת מנחה) שצריך להחזיר התפלה כמו בשחרית אם לא על ידי הדחק. אבל הספרדים אין נוהגים לחזור שליח ציבור התפלה במנחה אלא מתפלל שליח ציבור עם הציבור בקול רם ואומר קדושה וברכת אתה קדוש ואח"כ אומר האמצעיות בלחש עם הציבור ומתחיל רצה בקול רם וגומר תפילתו בקול רם. ומנהג האשכנזים הוא הנכון וכן הנהיגו חכמים שבדור שלפנינו בצפת תוב"ב וגזרו נידוי לעובר על תקנתם

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילת המנחה
סימן רלב סעיף א

אם השעה דחוקה, יתפללו בלחש ואחר כך יאמר שליח ציבור: מגן, ומחיה, ויענה קדושה, ומסיים: האל הקדוש, אם אין שהות ביום לגמור י"ח ברכות הגה: ויש אומרים שיתפלל השליח צבור עם הקהל בקול רם, וכן נוהגין ועיין לעיל סי' קכ"ד סעיף ב

משנה ברורה סימן רלב ס"ק א - ד

(א) דחוקה - דהיינו שאין שהות ביום שיתפללו מתחלה הצבור בלחש ואח"כ גם חזרת הש"ץ כראוי
(ב) יתפללו בלחש - היינו שלא יסמכו הצבור מפני הדחק לצאת רק בתפלת הש"ץ (שיתפלל בקול רם דעיקר תפלה בלחש הוא ורק הש"ץ יקצר בתפלתו שבקול ולא יאמר כ"א ג' ראשונות להוציאן ידי חובתן בקדושה
(ג) ביום - עיין לקמן בסימן רל"ג ס"א בהג"ה מתי נגמר היום לענין תפלת המנחה (ועיין במ"ב שם
(ד) הש"ץ עם הקהל - היינו שהש"ץ אומר מיד בקול רם והקהל יאמר עמו בלחש מלה במלה עד לאחר האל הקדוש וטוב שיהיה עכ"פ אחד שיענה אמן על ברכת הש"ץ [רמ"א לעיל בסימן קכ"ד ס"ב ועיין במ"ב מש"כ שם]

Les mots du jour à apprendre :

Au lieu d'enseigner ... qu'il enseigneאדתני... ליתני
Effectivement	אה"נ = אין ה'כי נמי
Ensemble, l'un avec l'autre	אהדדי

Programme du jeudi

L'étude cette semaine est dédiée Léilouy Nishmat

Hanna bat Myriam .ת.נ.צ.ב.ה.

Etudier le Iguerot Moshé qui donne une explication approfondie de la Souguia. Etant donné sa longueur, nous n'avons rapporté que l'essentiel de ses écrits qui nous concerne directement, mais il est intéressant de se pencher sur le reste pour avoir une vision globale de sa pensée sur H'azarat Hachats.

א. קשה איך יוצאין עם שבשדות בחזרת הש"ץ כשאינם שומעים כלל

בסוף ר"ה דף ל"ה ע"א איתא א"ר אחא בר עורא אמר ר"ש חסידא פוטר היה ר"ג אפילו עם שבשדות, משמע דאף שלא שמעו כלל דהרי לא היו בביהכ"ס כלל ומ"מ פוטרן, וכן מפורש בתוס' בד"ה כך שכתבו ומיהו בקונטרס משמע לקמן שרוצה לפרש בשלא כיון לבו לבהכ"ס ולא שמע תפלה, וכן מפורש ברי"ף שכתב ועם שבשדות דאניסי ולא מצי למיתי לבי כנישתא בר"ה וביו"כ ש"ץ נמי מוציאן ידי חובתן אבל דעיר אין ש"ץ מוציאן ידי חובתן עד דאתי לבי כנישתא ושמעי מש"ץ מתחלה ועד סוף, **הרי מפורש דמוציא את עם שבשדות אף דלא שמעו כלל** דהא אם איירי בשמעו מש"ץ גם אלו שבעיר שיכלו להסדיר תפלתן יוצאין וכן מפורש בר"ן. ולכאורה כיון דאינו מחמת שפטורין מתפלת מוסף אלא משום שש"ץ מוציאן כמפורש בלשון ר"ג במתני', וכן הוא ברש"י שכתב פוטר היה שש"ץ מוציאן וכן הוא לשון הרי"ף, ולכאורה איך שייך לצאת בברכות שהוא חייב בלא שמיעה, והיה שייך לומר שלא תיקנו לעם שבשדות דאניסי ולא שבעיר תקנו וממילא מחוייבין להתפלל בעצמן או לשמוע מהש"ץ דיוציאין בשמיעה כמו באמירה, ומצינו כה"ג בברכות דף ל' שראב"ע אומר אין תפלת המוספין אלא בחבר עיר ופרש"י שלא תקנוה אלא בצבור, וכן היה שייך לומר שלא תיקנו לעם שבשדות דאניסי אף כשהן

עשרה ולאילו שבעיר תיקנו אף ליחידים כחכמים שתיקנו אף שלא בחבר עיר, אבל אם תיקנו גם ליחידים וגם לאילו שבשדות דאניסי איך שייך שיצאו בתפלת הש"צ כשהם נמצאו בשדות ולא שייך שישמעו כלל [...]

ג. עוד קשה הא דאמר הגמ' הני אניסי הא אונס לאו כמאן דעביד וא"כ חדוש הוא שיוצאים ידי חובתן אף שלא שמעו

עוד קשה מה שהקשה הגמ' אהא דאמר ולא מבעיא הני דקיימי הכא אדרבה הני אניסי הני לא אניסי, הא ודאי חדוש גדול הוא מה ששייך לצאת מהש"צ אף שלא שמעו ממנו כלום דאף שהם אניסי לא שייך לומר שיצאו דאונס אינו כמאן דעבד אף אם היה אונס גמור רק שבאונס גמור היו פטורין דאונס רחמנא פטריה, והכא לא איירי באונס גמור אלא דהוא טירחא להם והחשיבום כיצאו שלא שייך זה אף באונס גמור, ואילו שבעיר שבאו לביהכ"נ ושמעו מהש"צ שמעצם הדין הא שומע הוא כעונה, אך שרבנן סברי שבתפלה חייבו לכל אחד ואחד להתפלל בעצמו דוקא ולא יצאו מהש"צ כדאמר לר"ג, שודאי שייך שיפלוג ר"ג ע"ז כפשטות לשונו בברייתא שאינו סובר שתפלה שאני ומוציא גם את הבקי, ואם הוא דוקא בשל ר"ה כו"ע הם דלא בקיאיין משום דאושוי נמי הוא דבר המובן בטעם פשוט בלא חדוש ושפיר אמר אפילו עם שבשדות, ואף שהם משני טעמים שיש בזה מה שאין בזה, דיש מקום לומר דאף שפוסר עם שבשדות שלא שמעו כלל אינו פוסר לאילו שבעיר שיכלו להסדיר תפלתן ולהיות בקיאיין בהן, מ"מ שייך לשון אפילו מצד שבאלו שבשדות הוא דבר חדוש ובאלו שבעיר הוא דבר שבסברא, ואם כונתו להקשות דעכ"פ כיון שהם שתי מחלוקות שלא תלוין וע"ז לא שייך לשון אפילו הי"ל להקשות בלשון אחר [...]

ח. תפלה נחשבת דבר שבקדושה ואפ"ה יחיד מתפלל וא"כ קשה מ"ט בעיני עשרה לחזרת הש"ץ

וצריך לומר דבהא שתפלה הוא נמי דבר שבקדושה לענין דאין עוברין לפני התיבה בפחות מעשרה שתנן במגילה דף כ"ג, ואמר ע"ז בגמ' ג"כ משום דארחב"א א"ר יוחנן מקרא דונקדשתי בתוך בני ישראל כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה, אף שתפלה בעצם הא גם היחיד מתפלל, אלמא שלא נחשב תפלה דבר שבקדושה, ועיין בברכות דף כ"א שאין היחיד אומר קדושה בתפלתו לריב"ל משום דכל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה אבל כל התפלה אף ברכת אתה קדוש אומר לכו"ע, ולר"ה אומר גם קדושה בתפלתו אף דודאי גם הוא סובר דאין דבר שבקדושה בפחות מעשרה, דהא לא יפלוג על סתם מתני' דמגילה דבעיני עשרה לפרסית שמע ולעבור לפני התיבה, והוא רק מטעם דבר שבקדושה צריך שיהא בעשרה דהרי לא הזכיר טעם אחר ולא הקשה הגמ' ולר"ה מ"ט, אלא אף ר"ה סובר דבר שבקדושה בעי עשרה, אבל סובר ר"ה דכיון שמתפלל בביהכ"נ בשעה שהצבור מתפללין נחשב זה שאומר בעשרה, וכן משמע שסובר רש"י דכתב ר"ה סבר יחיד המתפלל עם הצבור אומר קדוש, ואף אם נימא דגם כשמתפלל בביתו סובר ר"ה שאומר קדושה נמי מוכרחין לומר דלא פליג על הדין דקדושה צריך עשרה, אלא דכיון דהוא נוסח הברכה יכול לומר גם ביחיד כיון שאינו אומר הקדושה לבד כאמירת קדיש, וא"כ מ"ט הצריכו לתפלת ש"צ דוקא בעשרה, ולא משמע דהוא בשביל אמירת הקדושה שאיכא בתפלת ש"צ ואף לר"ה יהיה זה בשביל עניית הקהל שמודה ר"ה, דא"כ חסר העיקר במתני' דהא לא הזכיר הקדושה שאומרין אלא אין עוברין לפני התיבה משמע שעל זה שעובר ש"צ לפני התיבה מצריך העשרה אף כשלא יאמר קדושה אלא ירצה להוציא את שאינם בקיאיין בתפלה בלא קדושה נמי אין עוברין, דהא עיקר הצורך של הש"צ הוא מפורש בסוגיין שאינו בשביל הקדושה דהא הקשה ר"ג לדבריכם למה ש"צ יורד לפני התיבה ואמרו כדי להוציא את שאינו בקי ולא אמרו כדי שיאמרו קדושה משמע שלא היו מתקנין שיחזור הש"צ בשביל אמירת קדושה.

ועיין בב"י סימן קכ"ד בשם האבודרהם שהשיב הרמב"ם בטעם דגם כשכולן בקיאיין צריך הש"צ לירד לפני התיבה דהוא מאחר שכבר תיקנו נתחייבו לעולם, ואף הטור שכתב שם וגם מחזיר התפלה כדי שיענו קדושה אחריו מודה שעיקר התקנה היה להוציא את שאינו בקי כדכתב בתחלת דבריו דהא רק זה הטעם מפורש בגמ', ובכל אופן טעם להוציא את שאינו בקי ודאי סגי טעם זה לבד להצריך שיחזיר הש"צ וכ"ש כשהיו אינם בקיאים, וא"כ נהי שבפחות מעשרה לא יוכלו לומר קדושה הי"ל לש"צ להחזיר בשביל האינם בקיאים התפלה עצמה בלא אמירת קדושה, אלא ודאי דהעברת ש"צ לפני התיבה להוציא את שאינו בקי נמי נחשב דבר שבקדושה אף אם היה אומר רק התפלה עצמה בלא קדושה וגם בלא קדיש

ט. טעם דבעיני עשרה דתפילה כעבודה שבמקדש

וא"כ הוא מטעם דבעצם הא איתא בירושלמי ברכות פ"ג ה"ג ר' יוסי ור' יודא בן פזי הוו מתיבין אמרו לא מסתברא בק"ש שיהא כל או"א משנן בפיו לא מסתברא בתפלה שיהא כל או"א מבקש רחמים על עצמו, והובא בר"ן לעיל מסוגיין, שלכן אינו יכול להוציא אחרים בק"ש ובתפלה וזה הטעם שייך אף למי שאינו בקי, ולכן לתקנת האינם בקיאיין הוצרכו לתקן ענין תפלת ש"צ שבזה יתחשב כתפלת עצמו ממש, אף שאין להחשיב

כאמר בעצמו מצד שומע כעונה דזה הא ליכא בתפלה דבעינן אומר בפיו ממש, אלא דהוא תקנה בעצם מצות התפלה שהוא כעבודה במקדש שנעשית ע"י כהנים שהם שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן ומי שחייב הקרבן יוצא ידי חובתו, שכן הא איכא במצות תפלה גם ענין זה שהתפלה נקראת עבודה בקרא ולעבדו בכל לבבכם שנדרש מזה בספרי שזו תפלה מדכתיב בכל לבבכם, והובא זה ברמב"ם רפ"א מתפלה אמרו חכמים איזו היא עבודה שבלב זו תפלה, וגם הא אמר ריב"ל בברכות דף כ"ו דכנגד תמידין תקנום, ואף לריב"ח דאבות תקנום נמי מסיק הגמ' שאסמכינהו רבנן אקרבות והוכיח מתפלת מוסף, ומכיון שתפלת הש"ץ הוא ממש כעבודה שהוא שליח לעבודה זו הוי זה ממילא דבר שבקדושה כל ברכות התפלה שלכן בעי עשרה דוקא אף בלא ענין הקדושה שתיקנו שיאמר הש"ץ ובלא ענין הקדיש

י. ולכן יוצאים עם שבשדות אף שאינם שומעים

ולפ"ז שפיר שייך שיצאו בתפלת הש"ץ אף אלו שבשדות אף דאינם בבי כנישתא ולא שומעין כלל, כיון דהוא שלוחם כעין כהן בעבודה שיוצאין כל ישראל בקרבן התמיד, וכן הוא בציבור הקבועין לביהכ"נ זה ששייך שיצאו אף אלו שבשדות, ואי משום דבעינן מעמדות ומשמע בתענית דף כ"ז שמעכבין את הקרבן, הרי איכא הציבור שממילא הם גם במקום מעמדות, וזהו הטעם שיוצאין אלו שבשדות אף דלא שמעי כלל, משום דעצם לצאת בתפלת אחר הא ליכא בתפלה אף בשמיעה ממש אלא שהוא ענין תקנה אחרת שמקיימין ע"י שלוחם כמו בעבודה הרי אין צורך לזה בשמיעה כלל, אבל מסתבר שהוא בידיעה ובהכוונה לצאת בשליחות של הש"ץ בתפלתו

Les mots du jour à apprendre :

Ont rendu	אַהדור
Rendez	אַהדורו
Rendre	אַהדורי

Bon Limoud sur Matmidim !

BIOGRAPHIES

ר' עובדיה מברטנורא - Bartenora

Rabbi Obadia Mibartenora est né dans la ville de Betinoro en Italie environ en 1440 et décède à Yeroushalaïm en 1510. Comptant parmi les élèves les plus importants du Mahari Kach, il fut une des Guedolim d'Italie de son époque. Il est nommé Rav de sa ville alors qu'il est encore relativement jeune. Après le décès de son épouse, il fait son Alya en 1486. Son voyage durera environ un an et demi, période durant laquelle il visitera entre autres les communautés juives de Rome et Naples en Italie, de Palerme en Sicile, d'Alexandrie et du Caire en Egypte et de Gaza, d'Hébron et de Bethléem en Israël. Il arrive en 1488 à Yeroushalaïm, où il est nommé pour diriger la Kehila, qu'il va renforcer énormément. Avec l'expulsion des Juifs d'Espagne en 1492, de nombreux Juifs s'établissent à Jérusalem et le Rav en devient aussi leur leader spirituel. Ces Juifs espagnols au niveau culturel bien plus élevé que la communauté locale, proposent un site pour l'édification d'une Yechiva, la première d'Israël depuis la disparition des académies talmudiques, un millénaire auparavant. Sollicitées par le Rav, les communautés juives d'Égypte et de Turquie contribuent considérablement à l'entretien de cette Yechiva. Sa réputation se répand dans tout l'Orient et il est reconnu comme une haute autorité rabbinique. Même la population musulmane l'appelle à juger des cas difficiles. Sa conscience scrupuleuse et sa profondeur morale sont particulièrement admirées. La décennie durant laquelle le Rav est à la tête de la communauté juive de Jérusalem voit une amélioration considérable de sa situation. Il réussit à établir des hôpitaux, des fonds de secours et autres institutions charitables.

Son commentaire sur la Mishna, publié à Venise en 1549, se base essentiellement sur les explications de Rachi et du Rambam, ainsi que du Rach Michantz. Dès sa publication, il devient le commentaire principal et incontournable de la Mishna. Le Tosfot Yom Tov et le Melekhet Chlomo sont des commentaires eux-mêmes consacrés à développer celui du Rav Bartenora. Le Rav a écrit aussi le « **Amar Néké** », commentaire sur Rachi sur la Torah. Mais selon certaines opinions, c'est son neveu et élève qui l'aurait rédigé.

Iguerot Moshé - אגרות משה

Le Rav Moshé Feinstein est né à Uzda en Russie en 1895. Son père est le Rav David Feinstein, Rav de Uzdan et descendant de l'éminent Rabbi Yom Tov Lipman, auteur du Tosfot Yom Tov. Il étudie avec son père et aussi dans les Yeshivot de Sloutsk, Shklov et Amstislav, avant d'être nommé Rav de Lubań où il sert pendant seize ans. Sous la pression croissante du régime soviétique (qui confisque et détruit une de ses premières œuvres, y compris un commentaire sur le Yeroushalmi), il déménage avec sa famille à New York en 1936 où il demeure le reste de sa vie. À son arrivée, il devient le Rosh Yeshiva de la Yeshiva Metivtha Tifereth Yerushalaim. Plus tard, il établit une branche de la Yeshiva à Staten Island à New York, maintenant dirigée par son fils, le Rav Reuven Feinstein. Son autre fils, le Rav David Feinstein, dirige celle de Manhattan. Il préside l'Union des Rabbins orthodoxes des États-Unis et du Canada, ainsi que le Moetsset Gedolei HaTorah de l'Agoudat Israel des États-Unis des années 1960 jusqu'à sa mort. Il a également tenu un rôle de leadership pour le "Israël H'inoukh Atzmaï". Eminent talmudiste et décisionnaire, il est considéré par beaucoup comme le Gadol Hador aux Etats-Unis particulièrement, y compris par le Rav Yaakov Yisrael Kanievsky (le "Steipler"), le Rav Aharon Kotler, le Rav Yaakov Kamenetsky et le Rav Yossef Shalom Eliashiv, même si plusieurs d'entre eux sont bien plus âgés que lui.

La plus grande notoriété du Rav découle de toute une vie passée à répondre aux questions de Halakha qui lui ont été sans cesse posées par les Juifs du monde entier. Il écrit environ deux milliers de réponses dont la plupart sont liées à la pratique juive dans l'ère moderne. Le Iguerot Moshe est un responsa de huit volumes, étudié par toutes les sommités rabbiniques du monde entier.

Le Rav décède aux Etats-Unis le 23 mars 1986. On dit que ses funérailles en Israël furent les plus importantes depuis l'époque de la Mishna. On estime que 300 000 personnes ont participé à ses obsèques qui se sont tenues le jour de Chouchan Pourim 5746. Le Rav Shlomo Zalman Auerbach, qui est lui-même considéré comme un géant de la Torah, refuse de faire son éloge en disant: « Qui suis-je pour faire son éloge? « J'ai étudié ses livres, j'étais son talmid (élève) ».

Retrouvez d'autres auteurs en vous rendant sur le site

Liste des 47 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot		Sougiot des H'aguim	
1. Birkot Hatorah	17. Birkat Haguefen	33. Birkat Hagomel	8. Hanouka - emplacement de la Hanoukia
2. Choméa Kéoné	18. Natei Inchei	34. Birkat Hagomel (2)	44. Ner Ich oubeto
3. Arévout	19. Birkat Haréah'	37. Bal Tossif	45. Ner Ich oubeto (2)
4. Kavana dans le Chema	22. Les jus	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	16. Pourim – Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
5. Position pour le Chema	23. Trima	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	20. Pesssah – Biour H'amets
6. Méah Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	21. Sefirat Haomer
7. Amen Yetoma	25. Pat Kisnin (2)	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	35. Roch Hachana – Les trois Livres
9. Les quantités pour les Brah'ot	26. Les Apéritifs	42. Cheva Brah'ot (1)	36. Soukot – Mitstaer
10. Les Brah'ot de consommation	27. Zimoun (1)	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	28. Zimoun (2)	46. Birkat Halevanah	
12. Ikar Vétafel	29. Zimoun (3)	47. H'azarat HAchats (1)	
13. Mééin Chaloch	30. Zimoun (4)		
14. Brah'a sur un interdit	31. Zimoun (5)		
15. Anigrone	32. Tefilat Haderekh		